Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2025)0146

Zanesljiva oskrba z energijo v EU

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 8. julija 2025 o zanesljivosti oskrbe z energijo v EU (2025/2055(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 194 Pogodbe,

– ob upoštevanju Direktive Sveta 2009/119/ES z dne 14. septembra 2009 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov[1] (direktiva o zalogah nafte),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 28. maja 2014 z naslovom Evropska strategija za energetsko varnost (COM(2014)0330),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 994/2010[2],

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU[3],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije[4],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o pripravljenosti na tveganja v sektorju

---

1 UL L 265, 9.10.2009, str. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/119/oj.
2 UL L 280, 28.10.2017, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj.
3 UL L 158, 14.6.2019, str. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj.
4 UL L 158, 14.6.2019, str. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj.

električne energije in razveljavitvi Direktive 2005/89/ES[1],

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom Evropski zeleni dogovor (COM(2019)0640),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 8. julija 2020 z naslovom Gonilo za podnebno nevtralno gospodarstvo: strategija EU za povezovanje energetskega sistema (COM(2020)0299),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1316/2013 in (EU) št. 283/2014[2],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila)[3],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetsko infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013[4],

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 18. maja 2022 z naslovom Zunanje sodelovanje EU na področju energije v spreminjajočem se svetu (JOIN(2022)0023),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 18. maja 2022 z naslovom Načrt REPowerEU (COM(2022)0230),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 18. oktobra 2022 z naslovom Digitalizacija energetskega sistema – akcijski načrt EU (COM(2022)0552),

– ob upoštevanju končnega ocenjevalnega poročila projektne skupine NATO-EU za odpornost kritične infrastrukture, objavljenega junija 2023,

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in

---

1 UL L 158, 14.6.2019, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj.
2 UL L 249, 14.7.2021, str. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj.
3 UL L 243, 9.7.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.
4 UL L 152, 3.6.2022, str. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj.

Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetski učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (prenovitev)[1] (direktiva o energetski učinkovitosti),

– ob upoštevanju letnega poročila Agencije za oskrbo Euratom za leto 2023,

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2023/2413 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o spremembi Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 in Direktive 98/70/ES glede spodbujanja energije iz obnovljivih virov ter razveljavitvi Direktive Sveta (EU) 2015/652 (direktiva o energiji iz obnovljivih virov)[2],

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2024/1788 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o skupnih pravilih notranjega trga plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika, spremembi Direktive (EU) 2023/1791 in razveljavitvi Direktive 2009/73/ES[3],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o notranjem trgu plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika, spremembi uredb (EU) št. 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 in (EU) 2022/869 ter Sklepa (EU) 2017/684 in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 715/2009 (prenovitev)[4],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1787 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o zmanjšanju emisij metana v energetskem sektorju in spremembi Uredbe (EU) 2019/942[5],

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2024/1711 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji[6],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1747 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v

---

1 UL L 231, 20.09.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj.
2 UL L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj.
3 UL L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj.
4 UL L, 2024/1789, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj.
5 UL L, 2024/1787, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj.
6 UL L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj.

Uniji (uredba o zasnovi trga električne energije)[1],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. novembra 2024 o ukrepih EU proti ruskim flotam v senci in zagotavljanju popolnega izvrševanja sankcij proti Rusiji[2],

– ob upoštevanju poročila Saulija Niinistöja z naslovom Safer together – strengthening Europe's civilian and military preparedness and readiness (Varnejši skupaj – krepitev evropske civilne in vojaške pripravljenosti) (v nadaljnjem besedilu: Niinistöjevo poročilo), objavljenega 30. oktobra 2024,

– ob upoštevanju posebnega poročila Evropskega računskega sodišča 09/2024 z naslovom Zanesljivost oskrbe s plinom v EU[3],

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 29. januarja 2025 z naslovom Kompas za konkurenčnost za EU (COM(2025)0030),

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 21. februarja 2025 z naslovom Akcijski načrt EU za kabelsko varnost (JOIN(2025)0009),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 26. februarja 2025 z naslovom Akcijski načrt za cenovno dostopno energijo (COM(2025)0079),

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 26. marca 2025 o evropski strategiji za unijo pripravljenosti (JOIN(2025)0130),

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za industrijo, raziskave in energetiko (A10-0121/2025),

A. ker je energetska varnost ključni gradnik odpornega, trajnostnega in konkurenčnega gospodarstva; ker je zanesljiva in cenovno dostopna oskrba z energijo bistvena za gospodarsko rast, produktivnost industrije in družbeno blaginjo;

B. ker je zagotavljanje oskrbe z energijo prednostna naloga glede na splošno varnostno krizo in potrebo po pripravljenosti na obrambne izzive;

---

1 UL L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj.

2 UL C, C/2025/809, 11.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/809/oj.

3 UL C, C/2024/3937, 27.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3937/oj.

C. ker EU kljub potencialu za razvoj domačih čistih in obnovljivih virov energije uvozi več kot 60 % svoje energije, vključno z 90 % plina in 97 % nafte[1], zaradi česar je ranljiva za morebitne motnje v oskrbi z energijo;

D. ker ima EU potencial za razvoj obnovljivih virov in ker se je od objave zadnje strategije Komisije za energetsko varnost leta 2014 domača proizvodnja energije iz obnovljivih virov znatno povečala – vetrna energija za 98 %, sončna fotovoltaična energija za 314 %, sončna toplotna energija za 22 % in oceanska energija za 244 %; ker se je v istem obdobju domača proizvodnja fosilnih goriv v EU zmanjšala, in sicer proizvodnja premoga za 53 %, nafte za 31 % in plina za 73 %;

E. ker bo Evropa z omrežjem, v katerem prevladujejo obnovljivi viri energije, do leta 2035 morala zagotoviti več kot 100 GW novih čistih stalnih energetskih zmogljivosti, da bi poskrbela za zanesljivost, energetsko varnost in nižje stroške[2];

F. ker vrzel med proizvodnjo energije in povpraševanjem v EU negativno vpliva na njeno trgovinsko bilanco, saj je uvoz energije premoga, nafte in plina leta 2024 znašal 427 milijard EUR, kar je manj od rekordnih 602 milijard EUR leta 2022[3];

G. ker se je proizvodnja jedrske energije v EU od leta 2014 zmanjšala za 24 %[4]; ker več držav članic kaže zavezanost širitvi jedrskih zmogljivosti kot stebra svojih energetskih strategij in razvijanju projektov na področju jedrske energije;

H. ker diverzifikacija virov energije prispeva k odprti strateški avtonomiji, energetski varnosti in odpornosti EU proti zunanjim motnjam v oskrbi;

I. ker se z uporabo ukrepov za domačo proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in čiste energije ter za energetsko učinkovitost in

---

1 Evropska komisija, Vprašanja in odgovori o načrtu REPowerEU: skupni evropski ukrepi za cenovno dostopnejšo, zanesljivejšo in bolj trajnostno energijo“, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/qanda_22_1512.

2 Projektna skupina za čist zrak, 24/7 carbon-free energy: How Europe can and must secure clean electricity around the clock (Energija brez ogljika 24 ur na dan: zmožnost in dožnost Evrope, da zagotovi stalno čisto električno energijo), https://www.catf.us/2023/11/24-7-carbon-free-energy-europe-secure-clean-electricity-around-clock/?utm.

3 Poročilo Komisije o cenah in stroških energije v Evropi (COM(2025)0072 final), str. 13. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0072.

4 Eurostat, Nuclear energy statistics (Statistični podatki o jedrski energiji), https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Nuclear_energy_statistics.

varčevanje z energijo zmanjšuje odvisnost od zunanjih virov energije in povečuje zanesljivost oskrbe z energijo; ker so politike EU za energetsko učinkovitost prinesle strukturne rezultate, saj je povpraševanje po energiji doseglo vrhunec leta 2006 in se je leta 2023 zmanjšalo za 20 %[1], pri čemer se je izkazalo, da je energetska učinkovitost stroškovno najučinkovitejši način za zmanjšanje emisij, povečanje konkurenčnosti, omogočanje cenovno dostopnejše porabe energije in izboljšanje energetske varnosti;

J. ker se države članice razlikujejo po naravnih in geografskih značilnostih, oskrbi z energijo, varnosti, virih in politikah;

K. ker Ruska federacija že desetletja svojo oskrbo EU z nafto, premogom, jedrsko energijo in plinom uporablja kot orožje, da bi ustvarila razdor med državami članicami, od poletja 2021 pa tudi, da bi ustvarila inflacijo in oslabila odločenost Evrope, da podpre Ukrajino v njenem pravičnem boju za svobodo; ker se je ruska vojna proti Ukrajini začela leta 2014; ker Rusija od 24. februarja 2022 izvaja nezakonito, neizzvano in neupravičeno vsesplošno vojaško agresijo proti Ukrajini; ker so se države članice v Izjavi iz Versaillesa[2] dogovorile, da bodo ponovno ocenile, kako zagotoviti zanesljivo oskrbo z energijo, in da bodo čim prej odpravile svojo odvisnost od uvoza ruskega plina, nafte in premoga, med drugim tako, da bodo pospešile razvoj obnovljivih virov energije in proizvodnje njihovih ključnih sestavnih delov ter hitreje zmanjšale splošno odvisnost od fosilnih goriv, ob upoštevanju nacionalnih okoliščin in odločitev držav članic glede mešanice virov energije; ker je v načrtu REPowerEU predlagan sklop ukrepov za ustavitev uvoza ruskih fosilnih goriv najpozneje do leta 2027;

L. ker so bile za večino uvoza ruske nafte in premoga sicer uvedene sankcije, uvoz ruskega plina in jedrske energije pa je zaradi pomislekov glede zanesljivosti oskrbe žal ostal zunaj režima sankcij EU;

M. ker se je delež ruskega plina iz plinovodov, tako utekočinjenega zemeljskega plina kot tistega iz plinovoda, v skupnem uvozu energije v EU znatno zmanjšal, in sicer s 45 % leta 2021 na približno 19 % leta 2024; ker uvoz ruskih fosilnih goriv v EU v tretjem letu invazije presega finančno pomoč, ki je bila v istem obdobju poslana Ukrajini

---

1 Evropska agencija za okolje, Primary and final energy consumption in the European Union (Poraba primarne in končne energije v Evropski uniji), Evropska agencija za okolje, https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/primary-and-final-energy-consumption/primary-and-final-energy-consumption-1?activeTab=6fbd444d-c422-4a78-8492-fd496bd61b7a.

2 Glej https://www.consilium.europa.eu/media/54783/20220311-versailles-declaration-sl.pdf.

(18,7 milijarde EUR leta 2024)[1]; ker je Rusija od začetka vojne z izvozom fosilnih goriv v EU skupaj ustvarila 206 milijard EUR prihodkov; ker je svetovni izvoz fosilnih goriv za Rusijo največji vir prihodkov, saj na leto znaša 250 milijard EUR[2], kar ustreza 160 % ruskega vojaškega proračuna za to leto[3];

N. ker je od 100 reaktorjev, ki delujejo v Evropski uniji, 18 reaktorjev, ki so v petih državah EU, ruske ali sovjetske zasnove in imajo različne stopnje vgrajene odvisnosti od družbe Rosatom, kar pomeni posebno tveganje za evropsko energetsko varnost; ker je Rusija leta 2024 zadovoljila približno 23 % celotnega povpraševanja EU po storitvah pretvorbe urana in 24 % po storitvah obogatitve urana;

O. ker se Rusija izogiba sankcijam s floto v senci, ki prevaža nafto do voljnih kupcev pod lažno zastavo ali brez zastave, kar prinaša resna okoljska tveganja; ker države članice še niso izvedle učinkovitih ukrepov proti izogibanju sankcijam s flotami v senci, ki jih je Svet sprejel v 15. svežnju sankcij;

P. ker je Evropski parlament v svoji resoluciji iz novembra 2024 pozval EU in njene države članice, naj prepovejo ves uvoz ruskih energentov, vključno z utekočinjenim zemeljskim plinom in jedrsko energijo, naj zahtevajo, da se ladjam, ki izvažajo utekočinjeni zemeljski plin iz Rusije, prepove vstop v pristanišča EU, in naj ne sklepajo novih sporazumov z družbo Rosatom ali njenimi hčerinskimi družbami;

Q. ker to, da EU nima posodobljene trdne strategije za energetsko varnost, negativno vpliva na podjetja, industrijo in gospodinjstva; ker je to med drugim povzročilo močno povečanje energijske revščine, saj skoraj vsako deseto gospodinjstvo (10,6 %) v letu 2023[4] ni moglo ustrezno ogrevati svojih domov, kar je več kot v letu 2021, ko je ta

---

1 Center za raziskave na področju energije in čistega zraka, EU imports of Russian fossil fuels in third year of invasion surpass financial aid sent to Ukraine (Uvoz ruskih fosilnih goriv v EU v tretjem letu invazije presega finančno pomoč, poslano Ukrajini), https://energyandcleanair.org/publication/eu-imports-of-russian-fossil-fuels-in-third-year-of-invasion-surpass-financial-aid-sent-to-ukraine/.

2 Letni podatki od ruske invazije na Ukrajino v obdobju 2021–2024. Glej: Center za raziskave na področju energije in čistega zraka, EU imports of Russian fossil fuels in third year of invasion surpass financial aid sent to Ukraine (Uvoz ruskih fosilnih goriv v EU v tretjem letu invazije presega finančno pomoč, poslano Ukrajini).

3 Glej: Mednarodni mirovni raziskovalni inštitut v Stockholmu, Preparing for a Fourth Year of War: Military Spending in Russia’s Budget for 2025’ (Priprava na četrto leto vojne: poraba za vojaške namene v ruskem proračunu za leto 2025).

4 Glej: Eurostat, 10.6 % of EU population struggled to keep homes warm (10,6 % prebivalstva EU ne more ogrevati svojih domov).

delež znašal 6,9 %[1];

R. ker lahko napadi na kritično energetsko infrastrukturo povzročijo izpad električne energije s hkratnimi učinki v več državah članicah in znatno gospodarsko škodo ter ogrozijo javno varnost in vplivajo na obrambne zmogljivosti Unije; ker je bil evropski energetski sektor od ruske invazije na Ukrajino tarča mnogih kibernetskih napadov; ker Rusija redno napada kritično energetsko infrastrukturo Baltskega morja; ker so vse pogostejši primeri ogrožanja energetske infrastrukture na morju zelo zaskrbljujoči;

S. ker je bila vloga Nata na področju energetske varnosti prvič opredeljena na vrhu v Bukarešti leta 2008 in se je odtlej okrepila; ker Nato krepi varnost kritične infrastrukture, da bi se preprečile sabotaže, med drugim z nedavno pobudo Baltic Sentry (Baltska straža); ker Nato podpira nacionalne organe pri večanju njihove odpornosti proti motnjam v oskrbi z energijo, ki bi lahko vplivale na nacionalno in kolektivno obrambo;

T. ker je bila vključitev elektroenergetskih sistemov baltskih držav v evropsko celinsko omrežje februarja 2025 ključni korak k povečanju njihove energetske varnosti, saj je odpravila odvisnost od omrežja pod ruskim nadzorom, s čimer se je zmanjšala geopolitična ranljivost in izboljšala odpornost baltske regije;

Nova vizija za energetsko varnost v spreminjajočih se svetovnih razmerah

1. opozarja, da Evropska agencija za okolje energetsko varnost opredeljuje kot neprekinjeno razpoložljivost energije v različnih oblikah, v zadostnih količinah ter po razumnih in/ali dostopnih cenah; meni, da bi bilo treba pri celovitem pristopu k energetski varnosti upoštevati razsežnost fizične infrastrukture, razpoložljivost, zanesljivost, stabilnost in cenovno dostopnost oskrbe ter njihovo trajnostnost in poudariti geopolitično in podnebno razsežnost;

2. poudarja, da je energetska varnost medsektorsko vprašanje, na katerem temelji delovanje vseh kritičnih sektorjev, zato je nepogrešljiva za gospodarsko stabilnost, javno varnost in nacionalno odpornost; poudarja, da je vključevanje vidikov energetske varnosti v ustrezne politike in z njimi povezane ocene učinka ključnega pomena za povečanje skladnosti, doslednosti in splošne učinkovitosti oblikovanja politik EU;

3. poudarja, da je treba na podlagi trenutnih geopolitičnih razmer in stalne nevarne odvisnost od oskrbe z energijo prilagoditi

---

[1] Glej: Eurostat, Key figures on European living conditions – 2024 edition (Ključni podatki o življenjskih pogojih v Evropi – izdaja za leto 2024).

razumevanje energetske varnosti, in priznava, da je odpornost energetskih sistemov, ki se razume kot sposobnost predvidevanja morebitnih motenj, odpornosti nanje, prilagajanja nanje in hitrega okrevanja po njih, zdaj postala strateška nujnost;

4. poudarja, da bodo ob nadaljnjem razogljičevanju energetskega sistema, povečevanju deleža obnovljivih virov energije in nadaljnjem razvoju elektrifikacije v ospredju vprašanja dobro delujočega in povezanega energetskega trga, energijske učinkovitosti, vključevanja virov, ki omogočajo prožnost (shranjevanje električne energije in toplote, vodik, celovito razvita in odporna infrastruktura, prilagajanje odjema itd.), in zadostne zmogljivosti dispečiranja čiste energije, da bi uspešno upravljali nestalnost obnovljivih virov energije in izkoristili potenciala energetskega prehoda;

5. poudarja, da energetska varnost ni možna brez zadostnosti; ugotavlja, da se bodo težave s pomanjkanjem na obrobnih območjih Evrope, kjer se bodo pojavile leta 2025, do leta 2033 verjetno pomaknile v osrednje dele celine[1]; meni, da imajo mehanizmi za plačilo zmogljivosti strukturno vlogo pri zagotavljanju rezervnih zmogljivosti, ki jih je mogoče dispečirati, da se zagotovi zadostnost v času konic ali obdobjih pomanjkanja ponudbe, in pri pomoči pri spodbujanju potrebnih naložb v proizvodnjo zmogljivosti, ki jih tržni signali, ki se zanašajo zgolj na redka obdobja cen na podlagi pomanjkanja, morda ne upravičujejo; poudarja, da je treba zagotoviti, da so mehanizmi odprti za različne vrste virov (kot so na strani povpraševanja, prihranki energije, združevanje, enote za shranjevanje in čezmejni viri), ki lahko zagotavljajo potrebne storitve, kot je prožnost, ne povzročajo neupravičenega izkrivljanja trga ali omejujejo trgovine med območji ter odražajo združljivost s prihodnjim razogljičenim elektroenergetskim sistemom, tudi s skladnostjo z opredeljenimi mejnimi vrednostmi emisij, kot so določene v členu 22 uredbe o direktivi o zasnovi trga električne energije; opozarja, da plačilo za mehanizme zmogljivosti zajema le njihovo razpoložljivost; poudarja, da je treba nujno poenostaviti in racionalizirati njihove postopke odobritve, kot zahteva revizija direktive o zasnovi trga električne energije, pri čemer je treba ustrezno upoštevati posebne težave trga z električno energijo v zadevnih državah članicah v postopku odobritve, ki ga izvaja Komisija; je seznanjen s poročilom Komisije o oceni možnosti za racionalizacijo in poenostavitev postopka uporabe mehanizma zmogljivosti[2] ter tekočim delom v zvezi z okvirom za državno pomoč v okviru dogovora o čisti industriji s konkretnimi predlogi za pospešitev postopka odobritve; ugotavlja, da izravnalni trg sicer zagotavlja bistvene kratkoročne storitve, vendar še ni prijazen

---

1 Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO-E), *European Resource Adequacy Assessment* (Evropska ocena zadostnosti virov), december 2023.

2 COM(2025)0065.

naložbam, zato poziva Komisijo, naj razvije spodbude za izgradnjo prožnih sredstev, ki jih nujno potrebujejo izravnalni trgi;

6. poudarja, da bi bilo treba pri razogljičenju upoštevati posebnosti držav članic in njihovih regij, vključno z najbolj oddaljenimi evropskimi ozemlji in regijami, za katere se uporablja Sklad za pravični prehod, njihovo raven dostopa do različnih vrst čistih virov energije, potrebe njihovih industrij in ranljivost njihovih državljanov, da se zagotovi pravičen prehod, pri katerem se energetska varnost ohranja z ustvarjanjem sinergije med podnebnimi ambicijami, geografskimi in naravnimi pogoji ter socialnimi in gospodarskimi razmerami;

7. ugotavlja, da je potreben širši pristop k prožnosti in shranjevanju energije brez fosilnih goriv, ki bo vključeval molekule in toploto; opozarja na potencial sistemov daljinskega ogrevanja, ki lahko s shranjevanjem toplote znižajo temperaturo zanke ter integrirajo odpadno toploto, sončno in geotermalno energijo in druge obnovljive vire energije, po potrebi z uporabo zemeljskega plina v prehodnem obdobju; opozarja na pomembno vlogo, ki jo lahko ima optimalna uporaba soproizvodnje z visokim izkoristkom v skladu z direktivo o energetski učinkovitosti pri uravnovešenju elektroenergetskega omrežja in konkurenčnosti nekaterih industrijskih sektorjev, zlasti tistih, ki nimajo alternativnih načinov za proizvodnjo cenovno dostopne toplote v svojih industrijskih procesih; poudarja, da je treba v ta namen posodobiti in razširiti omrežja za daljinsko ogrevanje;

8. poudarja, da ima tehnološka nevtralnost ključno vlogo pri izboljšanju zanesljivosti oskrbe z energijo, hkrati pa preprečuje učinke vezanosti ter spodbuja trajnostnost, gospodarsko učinkovitost in pravični prehod; opozarja, da je treba vlagati v raznolik portfelj čistih tehnologij, ki regijam omogočajo, da na stroškovno učinkovit način sprejmejo tehnologije, ki najbolj ustrezajo njihovim potrebam, s čimer bo energija cenovno ugodnejša in dostopnejša;

9. ugotavlja, da je v poročilu o prihodnosti evropske konkurenčnosti[1] poudarjeno, da bi zmanjšanje odvisnosti od uvoza fosilnih goriv povečalo konkurenčnost EU ter cenovno dostopnost in zanesljivost oskrbe; ugotavlja, da je zemeljski plin trenutno sestavni del energetske varnosti EU, saj je povpraševanje leta 2024 znašalo 320 milijard kubičnih metrov, in je seznanjen z napovedmi Mednarodne agencije za energijo (IEA), ki kažejo na zmerno povpraševanje v višini 260 milijard kubičnih metrov letno do leta 2035[2], medtem ko je

---

1 Glej poročilo Maria Draghija o konkurenčnosti EU, https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en.\\ipolbrusncf01\userdocs$\khaller\Documents\DocEP\TEMP\Glej poročilo Maria Draghija o konkurenčnosti EU, https:\commission.europa.eu\topics\eu-competitiveness\draghi-report_en.

2 Mednarodna agencija za energijo, World Energy Outlook 2024, *EC*

bilo v scenariju REpowerEU predvideno morebitno zmanjšanje povpraševanja za 184 milijard kubičnih metrov do leta 2030, kar pomeni približno 50-odstotno zmanjšanje povpraševanja po zemeljskem plinu v manj kot petih letih v primerjavi s povpraševanjem v višini 356 milijard kubičnih metrov v letu 2022; opozarja na predlog iz poročila o prihodnosti evropske konkurenčnosti v zvezi z oblikovanjem celovite strategije za zemeljski plin, upravljanjem njegove vloge med prehodom in zagotavljanjem oskrbe z njim, ki bi moral usmerjati izbiro infrastrukture, sklepanje mednarodnih partnerstev in sprejemanje zakonodaje; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so nedosledne politike na področju zemeljskega plina oslabile trgovinski položaj podjetij EU, zaradi česar so izpostavljena svetovnim promptnim tržnim cenam, posledično pa nastaja vrzel med tem, kar si je EU zagotovila s pogodbami, in tem, kar bo sčasoma uvoženo;

10. poudarja, da razvoj jedrske energije v okviru prava EU ostaja v nacionalni pristojnosti; ugotavlja, da lahko ima jedrska energija za tiste države članice, ki se jo odločijo vključiti v svojo mešanico energetskih virov, pomembno vlogo v povezanem energetskem sistemu z vse večjo uporabo obnovljivih virov energije; ugotavlja, da več držav meni, da je treba podpreti razvoj in uporabo obstoječih in novih jedrskih tehnologij, pa tudi celotnega jedrskega gorivnega cikla, ki bodo prispevali k vzpostavitvi konkurenčne tehnološke dobavne verige v EU, da bi zagotovili odprto strateško avtonomijo; poudarja, da je pomembno oceniti celotne stroške celotnega življenjskega cikla jedrske energije, vključno z gradnjo, delovanjem, varnostjo, vplivi na okolje in zdravje, ravnanjem z odpadki in razgradnjo; je seznanjen z obstoječo in stalno odvisnostjo od tujih dobaviteljev, pri čemer je približno 97 % oskrbe EU z naravnim uranom v letu 2022 prišlo iz čezmorskih virov[1], in poudarja, da je treba diverzificirati vire oskrbe z uranom in jedrskim gorivom ter upoštevati priporočilo Agencije za oskrbo Euratom pri razvoju zanesljivih dobavnih verig, da bi zadostili vse večjemu povpraševanju po jedrskih in novih jedrskih tehnologijah; v zvezi s tem je seznanjen z nedavno odločitvijo Evropske investicijske banke, da obnovi svojo podporo krepitvi evropskih zmogljivosti za bogatenje urana; poudarja, da lahko mali modularni reaktorji in napredni modularni reaktorji povečajo energetsko varnost z zagotavljanjem nizkoogljične energije; vendar ugotavlja, da tehnologija še ni v celoti razvita; pozdravlja, da je bila napovedana ocena, s katero se bo preučila možnost racionalizacije praks izdajanja dovoljenj za nove tehnologije jedrske energije, kot so mali modularni reaktorji;

11. priznava, da energija iz obnovljivih virov omogoča energetsko avtonomijo in dolgoročno zanesljivost oskrbe; poudarja, da so

---

4Q 2024 Gas Market Report (Poročilo Evropske komisije o trgu plina za četrti kvartal leta 2024).

[1] Letno poročilo Agencije za oskrbo Euratom za leto 2023.

obnovljivi viri energije bistveni za zagotavljanje energetske varnosti, saj so že glavni vir doma proizvedene energije za EU; poudarja, kako pomembno je čim bolj povečati uporabo obstoječih zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, zlasti z reševanjem vprašanja omejevanja uporabe, saj je prezasedenost omrežja v EU leta 2023 omejila uporabo več kot 12 TWh električne energije iz obnovljivih virov, kar je povzročilo dodatnih 4,2 milijona ton emisij CO_2[1]; ugotavlja, da so obnovljivi viri energije že prispevali k zmanjšanju odvisnosti EU od ruskega plina, saj so leta 2023 prispevali 25 % energije in 45 % električne energije, porabljene v EU; ponovno poudarja pomen trajne podpore EU za razvoj in uporabo uveljavljenih tehnologij za obnovljive vire energije, kot so sončna in vetrna energija, geotermalna energija in toplotne črpalke; ponovno poudarja, da je potrebna politična in naložbena podpora za manj razvite ali nove sektorje, da bi pospešili uvajanje tehnologij za obnovljive vire energije, ki so najpomembnejše glede na njihove nacionalne in lokalne okoliščine, kot so inovativne geotermalne tehnologije, biometan, sončna toplotna energija, energija morja, energija plimovanja, osmotična energija in koncentrirana sončna energija; izraža zaskrbljenost, da nekatere inovativne tehnologije brez ciljno usmerjenih podpornih politik morda ne bodo pravočasno dosegle komercializacije, zato poziva države članice, naj podprejo njihove raziskave, predstavitve, uvajanje na trg in širitev; poziva Komisijo, naj predstavi naložbeni načrt za te tehnologije obnovljivih virov energije;

12. je zlasti seznanjen s potencialom geotermalne energije, ki naj bi po ocenah pri 80–90-odstotnem faktorju zmogljivosti do leta 2035 znašal 510 GW; opozarja na ogromne neizkoriščene vire v nekaterih regijah EU in poziva Komisijo, naj ugodi pozivu Parlamenta in podpre razvoj geotermalne energije, tudi z vzpostavitvijo instrumentov za zmanjševanje tveganja;

13. Poziva Mednarodno agencijo za energijo, naj izvede analizo, da bi ocenila možnosti za uporabo virov zemeljskega plina v EU; ugotavlja, da se je domača proizvodnja zemeljskega plina v EU med letoma 2020 in 2023 zmanjšala za več kot tretjino in da se pričakuje, da se bo to upadanje nadaljevalo, če se proizvodnja zelenih plinov v EU, vključno z bioplinom in biometanom, v bližnji prihodnosti ne bo znatno povečala; ugotavlja, da je v poročilu o prihodnosti evropske konkurenčnosti poudarjeno, da bi lahko domača proizvodnja zemeljskega plina – kadar posamezne države članice menijo, da je to upravičeno – poleg postopnega razogljičenja in prehoda na vodik in zelene pline v skladu z direktivo RED III in načrtom REPowerEU

---

1 Poročilo agencije ACER o spremljanju trga 2024, *Transmission capacities for cross-zonal trade of electricity and congestion management in the EU* (Prenosne zmogljivosti za izmenjavo med trgovalnimi območji z električno energijo in upravljanje prezasedenosti v EU), str. 52.

prispevala tudi k zanesljivosti oskrbe in preprečevanju izpostavljenosti negativnim geopolitičnim spremembam;

14. poudarja, da je diverzifikacija bistvena za zmanjšanje tveganja pretirane moči dobaviteljev v spreminjajočih se geopolitičnih razmerah; meni, da mora EU okrepiti mednarodna partnerstva z zanesljivimi dobavitelji energije, surovin in sestavnih delov čiste tehnologije v vseh regijah sveta, zlasti z državami Evropskega gospodarskega prostora;

15. poudarja, da je za izboljšanje energetske varnosti potreben celosten pristop, zlasti z izboljšanjem energijske učinkovitosti v ključnih sektorjih končne porabe energije, kot so stavbe in industrija, spodbujanjem prihrankov energije, spodbujanjem naložb v raziskave in razvoj ter zagotavljanjem smiselne udeležbe državljanov, kar je bistveno za vzpostavitev odpornega, trajnostnega in vključujočega energetskega sistema;

16. poziva Komisijo, naj pri razvoju energetskega sistema EU upošteva prihodnje vojaške zmogljivosti in potrebe po mobilnosti; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je EU močno odvisna od uvoza surove nafte in naftnih derivatov; poziva Komisijo, naj pripravi celovito strategijo za tekoča goriva, da bi zagotovila, da bodo na voljo vojski v kriznih razmerah in zmanjšala odvisnost od ranljivih uvoznih verig in nezanesljivih proizvajalcev, zlasti z razvojem naprednih sintetičnih goriv (kot so trajnostna letalska goriva in e-goriva) v Evropi;

17. opozarja na priporočilo iz poročila Saulija Niinistöja, da je potrebno nadaljnje delo v zvezi s prednostnimi prometnimi koridorji z dvojno rabo za civilne in z obrambo povezane logistične potrebe in razširitvijo dobavnih verig goriva za oborožene sile vzdolž teh koridorjev, pa tudi z ustvarjanjem zalog in strateškimi rezervami energije, kar bi lahko bilo še posebej koristno za regije s premalo razvito cevovodno infrastrukturo in skladiščenjem goriv; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj pregleda direktivo o zalogah nafte glede na nedavne geopolitične spremembe in potrebe po vojaški pripravljenosti, da bi okrepila energetsko varnost in odpornost proti novim vojaškim tveganjem;

18. priznava hitro rastoče povpraševanje po energiji, ki ga povzroča digitalni sektor, zlasti znatne energetske potrebe podatkovnih centrov in umetnointeligenčnih sistemov; poudarja, da ta trend opozarja na nuno potrebo po močnih politikah energijske učinkovitosti in potrjuje, da mora EU proaktivno iskati trajnostne rešitve in v prihodnost usmerjene rešitve za izpolnitev tega vse večjega povpraševanja, hkrati pa ohraniti odpornost svojega energetskega sistema;

Odporna energetska infrastruktura

19. ugotavlja, da infrastrukturna ozka grla zavirajo koristi povezovanja

sektorjev in povečujejo grožnje energetski varnosti; poudarja, kako pomembno je vlagati v nova energetska omrežja, vključno s čezmejnimi povezovalnimi vodi in odobalnimi omrežji, ter optimizirati obstoječo infrastrukturo za povečanje zmogljivosti z uporabo tehnologij za izboljšanje omrežja, hkrati pa zmanjšati potrebe po novi infrastrukturi, da bi omogočili vključevanje obnovljivih virov energije in drugih novih obratov za proizvodnjo energije, odpravili cenovne vrzeli, izboljšali splošno učinkovitost sistema in spodbudili solidarnost med državami članicami v primeru energetske krize; poudarja, da je potrebno tehnično zanesljivo načrtovanje infrastrukture, ki upošteva geografske in naravne značilnosti, hkrati pa zagotavlja dolgoročno vzdržnost in preprečuje nastanek nasedlih naložb;

20. poziva Komisijo, naj nujno oceni območja, kjer medsebojne povezave ne zadostujejo, da bi dosegli sedanji cilj 15-odstotne medsebojne povezanosti, kot je določen v Uredbi (EU) 2018/1999[1]; poudarja, kako pomembni so projekti skupnega interesa pri omogočanju učinkovitega in varnega pretoka električne energije med državami članicami in regijami, s čimer se krepita čezmejno povezovanje in energetska solidarnost v EU; priznava vlogo instrumenta za povezovanje Evrope za energijo (IPE-E) pri dokončanju navedenih naložb in ponovno poziva, naj se njegovo financiranje znatno poveča, ko bo predlagan naslednji večletni finančni okvir;

21. poziva države članice, naj pospešijo postopke za izdajo dovoljenj za električne obrate in omrežja; ugotavlja, da bi lahko predolgi postopki izdaje dovoljenj povzročili pravno negotovost in ogrozili zadostnost virov, saj bi upočasnili izvajanje kritičnih projektov, bodisi za nadomestitev starih obratov z novimi ali za prenovo obstoječih proizvodnih obratov bodisi za razvoj infrastrukture za prenos, distribucijo ali shranjevanje; pozdravlja pozitiven napredek, dosežen v zvezi z določbami, sprejetimi pri zadnji reviziji direktive o energiji iz obnovljivih virov, in izredno uredbo o izdaji dovoljenj[2] za pospešitev, racionalizacijo in poenostavitev postopkov izdaje dovoljenj;

22. opozarja, da se podnebne spremembe še naprej zaostrujejo, zaradi česar je energetski sistem pod vse večjim pritiskom zaradi ekstremnih vremenskih pojavov, kot so vročinski valovi, ki povzročajo zaustavitev termoelektrarn, suše, ki zmanjšujejo proizvodnjo hidroelektrarn, ter huda neurja, poplave in požari, ki škodujejo električnim omrežjem in plinovodom; poudarja, da bi bilo treba vpliv

---

1 Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov (UL L 328, 21.12.2018, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

2 Uredba Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov (UL L 335, 29.12.2022, str. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj).

podnebnih sprememb na proizvodna sredstva, omrežja in vzorce porabe bolje vključiti v modeliranje in pripravljenost energetske infrastrukture; poudarja, da je treba načrtovati odporne energetske sisteme, ki bodo vključevali strategije za prilagajanje podnebnim spremembam, kot so napredne tehnologije hlajenja, prožnost omrežja, decentralizirana proizvodnja energije iz obnovljivih virov in okrepljena zaščita infrastrukture; poudarja, da je treba v energetske projekte že v najzgodnejših fazah razvoja vključiti načrt za krepitev podnebne odpornosti, ki temelji na začetni oceni tveganja;

23. Poziva Komisijo, naj na podlagi Direktive (EU) 2022/2557[1] o odpornosti kritičnih subjektov olajša njeno celovito in usklajeno izvajanje, in sicer s posredovanjem primerov dobre prakse, smernic in metodologij ter spodbujanjem čezmejnih dejavnosti usposabljanja in vaj za podporo državam članicam, pristojnim organom in kritičnim energetskim subjektom;

24. poudarja, da je treba vlagati v zaščito in odpornost energetske infrastrukture pred grožnjami, ki jih povzroča človek, kot so vojaški, hibridni in kibernetski napadi; izraža zaskrbljenost zaradi nedavnih sabotaž v Baltskem morju in poziva k odločnejšemu ukrepanju na ravni EU, da bi zaščitili kritično energetsko infrastrukturo Unije, vključno s čezmejnimi povezavami s tretjimi državami, kot so podmorski cevovodi in kabli, vetrne elektrarne na morju in medsebojne povezave, da bi podprli najbolj prizadete države članice in dopolnili nacionalne ukrepe; v zvezi s tem pozdravlja skupno sporočilo o akcijskem načrtu EU za kabelsko varnost;

25. ugotavlja, da se z decentralizacijo energetskega sistema, ki krepi njegovo odpornost in olajšuje energetski prehod, ter večjo raznolikostjo virov energije in avtonomijo, zmanjšuje odvisnost od centraliziranih elektrarn, zmanjšuje tveganje izpadov, krepi stabilnost omrežja in omogoča, da si energetski sistem hitreje opomore od motenj v oskrbi; hkrati poudarja, da so zaradi večjega števila oddaljenih in razpršenih virov energije, shranjevanja energije in novih povezav potrebni dodatni ukrepi za zagotovitev stabilne zaščite infrastrukture;

26. poziva Komisijo, naj se uči iz izkušenj, pridobljenih med vojno v Ukrajini, zlasti glede ključne vloge elektroenergetskih povezav, mikroomrežij, decentralizirane sončne energije, vetrne energije in shranjevanja energije v baterijah pri povečevanju odpornosti elektroenergetskega omrežja proti vojaškim napadom, vključno s kibernetskimi napadi, napadi z brezpilotnimi zrakoplovi in izstrelki; pozdravlja stalna prizadevanja Ukrajine, da bi ohranila

---

[1] Direktiva (EU) 2022/2557 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o odpornosti kritičnih subjektov in razveljavitvi Direktive Sveta 2008/114/ES (UL L 333, 27.12.2022, str. 164, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj).

funkcionalnost in varnost svojega energetskega sistema glede na rusko vojaško agresijo, in poudarja, da podpora Ukrajini vključuje tudi pomoč pri zaščiti stabilnosti njenega nacionalnega električnega omrežja;

27. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da za majhne distribuirane vire energije, povezane z internetom, kot so razsmerniki, ne veljajo ustrezni postopki ugotavljanja skladnosti, ki se zahtevajo v skladu z zakonodajo o kibernetski varnosti, kot je akt o kibernetski odpornosti[1], in da bi lahko, glede na to, da se z njimi lahko daljinsko upravlja in da njihovo programsko opremo posodablja proizvajalec, ki je pogosto prodajalec, ki ne uživa zaupanja, tem prodajalcem omogočili nadzor nad elektroenergetskimi omrežji EU; poziva Komisijo, naj uvede obvezne ocene tveganja za distribuirane vire energije na podlagi države izvora, da bi se prepričala, da za obrate, ki so pod nadzorom jurisdikcij, v zvezi s katerimi utegnejo obstajati varnostni pomisleki, veljajo stroge zahteve glede nadzora in lokalizacije; poziva, naj se poveča odpornost evropskih dobavnih verig, tako da se podpira proizvodnja distribuiranih virov energije v EU in spodbujajo zavezništva z zaupanja vrednimi mednarodnimi partnerji; poudarja, da je za odpravo teh ranljivosti potrebno ustrezno število strokovnjakov, specializiranih za kibernetsko varnost, in tesno usklajevanje med državami članicami;

28. poziva energetska podjetja, ki upravljajo kritično infrastrukturo, naj tesno sodelujejo z Agencijo EU za kibernetsko varnost in se opremijo z najnaprednejšimi orodji za kibernetsko varnost; meni, da bi bilo treba okrepiti sodelovanje z Natom na področju kibernetske varnosti, da bi se zoperstavili hibridnim grožnjam, usmerjenim proti energetski varnosti Evrope;

29. Ugotavlja, da morajo države članice storiti vse, kar je v njihovi moči, da bi povečale svojo odpornost, kar zajema zmožnost preprečevanja incidentov, zaščite pred njimi, odzivanja nanje, odpornosti nanje, blaženja, absorpcije, prilagajanja nanje in okrevanja po njih, pri čemer morajo v celoti upoštevati soodvisnost energetskega trga EU in morebitni verižni učinek, ki ga lahko imajo infrastrukturne okvare v eni državi za vso Unijo; zlasti poudarja, da je treba okrepiti vidik okrevanja, ki bi ga bilo mogoče doseči z učinkovitim evropskim mehanizmom odprave posledic in odzivanja ter z nacionalnimi in regionalnimi operativnimi načrti, ter bi lahko bil pomemben element evropske strategije odvračanja; ugotavlja, kako pomembna je solidarnost EU pri odzivanju na morebitne infrastrukturne incidente,

---

[1] Uredba (EU) 2024/2847 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2024 o horizontalnih zahtevah glede kibernetske varnosti za izdelke z digitalnimi elementi ter spremembi uredb (EU) št. 168/2013 in (EU) 2019/1020 ter Direktive (EU) 2020/1828 (Akt o kibernetski odpornosti) (UL L, 2024/2847, 20.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

saj zagotavlja usklajeno ukrepanje in medsebojno podporo med državami članicami;

30. opozarja, da je energetska infrastruktura še posebej občutljiv sektor, ki potrebuje zaščito pred tujimi interesi; poziva države članice in Komisijo, naj obravnavajo varnostna tveganja, povezana s tujimi naložbami v energetsko infrastrukturo in njenimi prevzemi; izraža zaskrbljenost zaradi vrste potencialno občutljivih tujih naložb, zlasti v omrežja; v zvezi s tem pozdravlja potekajočo revizijo uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb[1] kot pravočasen korak k sprejetju strogega strateškega pristopa k razvoju in nadzoru evropske energetske infrastrukture;

31. poudarja, da bi morala energetska varnost vključevati oskrbo s ključnimi čistimi tehnologijami, komponentami in kritičnimi surovinami ter ugotavlja, da je potrebno zagotoviti njihovo raznoliko pridobivanje; poziva k večji podpori industriji proizvodnje omrežij v EU kot strateškemu stebru energetskega prehoda, s posebnim poudarkom na zagotavljanju pravičnega in konkurenčnega regulativnega okolja za evropske proizvajalce, pri čemer je treba preučiti potencial zahtev glede lokalne vsebine za okrepitev energetske varnosti, odpornosti dobavne verige in industrijske konkurenčnosti; poziva k posodobitvi okvira za javna naročila, da bi učinkovito poenostavili in zmanjšali upravno breme za upravljavce omrežij pri dostopu do potrebnih omrežnih tehnologij;

32. poudarja pomen vključevanja načel krožnosti v zasnovo kritične infrastrukture in opreme ter poziva k večji podpori za njihovo izvajanje, da bi zmanjšali odvisnost EU od uvoza tujih surovin in povečali učinkovitost virov;

Postopno opuščanje ruske oskrbe z energijo

33. poudarja, da se je celotna celina zaradi izzivov, ki jih prinaša pomanjkanje solidarnosti v EU, in nekaterih držav članic, ki dajejo prednost posebnim interesom, zavedala nevarnosti zaradi odvisnosti od nezanesljivega dobavitelja energije, ki izvoz energije uporablja kot orožje; poudarja, da morajo biti izkušnje, pridobljene z rusko vojaško agresijo proti Ukrajini, v središču prihodnjih ukrepov EU, zlasti s poudarkom na ključnem pomenu enotnega evropskega odziva za odpravo nevarnih odvisnosti pri oskrbi z energijo;

34. Poudarja, da je EU dosegla napredek pri zmanjševanju energetske odvisnosti, predvsem zaradi načrta REPowerEU in 16 svežnjev sankcij, zaradi česar se je uvoz ruskega plina (plinovod in

---

[1] Uredba (EU) 2019/452 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2019 o vzpostavitvi okvira za pregled neposrednih tujih naložb v Uniji (UL L 79 I, 21.3.2019, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj).

utekočinjeni zemeljski plin) zmanjšal s 45 % celotnega uvoza plina v EU v letu 2021 na 19 % v letu 2024;

35. izraža globoko zaskrbljenost, ker se EU še vedno zanaša na ruski plin in se je ta odvisnost v zadnjem času povečala, saj se je uvoz povečal za 18 % v letu 2024 in v letu 2025 še naprej raste[1]; ugotavlja, da so države članice samo v letu 2024 kupile ruski utekočinjeni zemeljski plin v vrednosti približno 7 milijard EUR in da je EU od ruske invazije v Ukrajino uvozila rusko nafto in plin v vrednosti 200 milijard EUR[2], kar je v celoti prispevalo k ruskemu vojaškemu stroju;

36. pozdravlja objavo časovnega načrta za postopno odpravo uvoza energije iz Rusije, ki naj utre pot za njegovo čimprejšnjo dokončno odpravo;

37. pozdravlja postopno prepoved uvoza ruskega plina, ki jo predlaga Komisija; poudarja, da je treba najpozneje do leta 2027 po vsej EU prepovedati ves uvoz ruskega zemeljskega plina, do konca leta 2025 pa prepovedati nove pogodbe in obstoječe promptne pogodbe; vztraja, da bi morale države članice, vključno s tistimi, ki so trenutno upravičene do ciljno usmerjenih odstopanj za uvoz ruske nafte, ta uvoz dokončno odpraviti najpozneje do leta 2027; pozdravlja prihodnje zakonodajne predloge v zvezi s tem in poziva Komisijo, naj preuči uporabo vseh razpoložljivih prehodnih instrumentov, ki bi lahko privedli do odprave uvoza ruskih fosilnih goriv do leta 2027, kot sta uvedba sistema rednih kvot za uvoz ruskega plina v EU in uvedba omejitve najvišje cene ruskega utekočinjenega zemeljskega plina na podlagi ocene tržnih in cenovnih učinkov; poziva Komisijo, naj podjetjem EU zagotovi učinkovite in pravno utemeljene nabore orodij, s katerimi bi jim bo pomagala odstopiti od dolgoročnih pogodb z ruskimi dobavitelji brez kazni;

38. poziva države članice, naj dobavo plina iz terminalov za utekočinjeni zemeljski plin Yamal LNG in Arctic LNG 2 v EU vključijo v področje uporabe sankcij EU in ustrezno sankcionirajo posebno floto plovil za prevoz utekočinjenega zemeljskega plina, klasificiranih za plovbo v ledu in povezanih s projektom terminala Yamal LNG; ugotavlja, da bi bilo sankcioniranje prevoznikov utekočinjenega zemeljskega plina zelo učinkovito, saj po svetu obstaja malo plovil za prevoz utekočinjenega zemeljskega plina, klasificiranih za plovbo v ledu; poudarja, da bi bilo treba ustrezno oceniti pravne in gospodarske učinke zgoraj navedenih ukrepov na zadevna evropska podjetja ter

---

1 Posodobljeno z novejšimi podatki – *The final push for EU Russian gas phase-out* (Zadnji poskus za postopno opuščanje ruskega plina v EU), „Ember“, 27. marec 2025.

2 Center za raziskave na področju energije in čistega zraka, *Financing Putin’s war: Fossil fuel imports from Russia during the invasion of Ukraine* (Financiranje Putinove vojne: Uvoz fosilnih goriv iz Rusije med invazijo v Ukrajino), https://energyandcleanair.org/financing-putins-war/.

na njihovo zmožnost, da lahko odstopijo od pogodb;

39. pozdravlja, da je bila v časovni načrt vključena tudi dobavna veriga na področju jedrske energije; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je rusko jedrsko gorivo še vedno prisotno na trgu EU, tudi prek posrednih dobavnih verig, in da je leta 2023 23,5 % urana, porabljenega v EU, izviralo iz Rusije, 30,1 % urana, uporabljenega v jedrski floti EU, pa je obogatila Rusija; ugotavlja, da domači ponudniki povečujejo zmogljivosti v svojih evropskih obratih, da bi zadostili povečanemu povpraševanju, saj se gospodarska javna infrastruktura proaktivno odmika od ruske dobave, zato so nujno potrebne jasne politične odločitve na ravni EU in nacionalni ravni, da bi se odpravile navedene ranljivosti v dobavni verigi, povezani z jedrsko energijo; zato poziva k podpiranju projektov EU, ki prispevajo k večji avtonomiji in zanesljivosti oskrbe z jedrskim gorivom;

40. izraža zaskrbljenost, da uradni podatki ne zagotavljajo popolne slike glede uvoza ruske energije in njene končne destinacije, saj preimenovana ruska nafta in plin še naprej vstopata na trg EU; z obžalovanjem ugotavlja, da v nekaterih državah to dopuščajo tamkajšnji državni akterji;

41. se strinja, da je ustrezna ocena količine uvoza ruske energije osnovni pogoj za postopno odpravo te odvisnosti; obžaluje, da še naprej prihaja do prikrivanja izvora uvožene ruske energije in poudarja potrebo po večji preglednosti na energetskem trgu EU; poziva države članice, naj objavijo podatke o poreklu uvoženega, izvoženega in porabljenega ruskega plina, ter poziva k izvajanju vseh ukrepov proti prikrivanju izvora uvožene ruske energije; ugotavlja, da lahko ustrezne obveznosti poročanja iz Uredbe (EU) 2024/1787 o zmanjšanju emisij metana v energetskem sektorju prispevajo k doseganju tega cilja;

42. pozdravlja napovedane predloge za mehanizme preglednosti, spremljanja in sledljivosti, saj je učinkovito izvajanje sankcij odvisno od združljivih mehanizmov nadzora v vseh državah članicah; poudarja, da je nujno treba zasnovati pravni mehanizem za zagotovitev preglednosti in sledljivosti zemeljskega plina, ki izvira iz Rusije in se kot utekočinjeni zemeljski plin po plinovodih izvaža v EU, ter naj sčasoma vanj vključi tudi uvoz nafte; poudarja, da bi bilo treba ta mehanizem v prihodnosti razširiti na uvoz energije iz drugih držav; meni, da bo pri tem mehanizmu potrebno sodelovanje med različnimi službami, vključno s službami EU za konkurenco, Agencijo Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER) in nacionalnimi carinskimi organi; poziva države članice, naj razmislijo o povečanju pooblastil nacionalnih carinskih organov za preiskovanje kaznivih dejanj, da bi zagotovile učinkovitost omenjenega mehanizma, ter uvedbi zadostnih odvračilnih ukrepov in glob, kot so ustrezne denarne kazni za izogibanje sankcijam;

43. poudarja, da je treba sprejeti pravni okvir za diverzifikacijo, ki bo od vsake države članice zahteval, da usklajeno in prek ustreznih pristojnih organov pripravi izhodni načrt za opustitev ruskih virov energije ter podpre in nadzoruje pripravo in izvajanje specializiranih izhodnih načrtov na ravni podjetij, dejavnih v energetskih sektorjih države; meni, da bi bilo treba v te načrte vključiti domačo proizvodnjo in zmanjšanje povpraševanja;

44. ostro obsoja pozive, da naj se kot del mirovnega dogovora v Ukrajini ponovno uvede uvoz ruske energije; odločno zavrača zamisel o morebitnem certificiranju plinovoda Severni tok 2 in vztraja, naj se ta plinovod dokončno razgradi; svari pred tem, da bi EU ponovno postala odvisna od nezanesljivega dobavitelja, in poziva Komisijo in države članice, naj pripravijo zaščitne ukrepe proti temu, kot je zahteva, da Komisija sopodpiše vse morebitne pogodbe z Rusijo, ali za obvezno uporabo platforme AggregateEU za tovrstne nakupe;

45. želi spomniti, da je energija temeljna potreba; poudarja, da si je treba za postopno opuščanje uvoza ruske energije prizadevati skupaj, pri tem pa je treba zagotoviti, da nobena država članica, podjetje ali gospodinjstvo ne bo zapostavljeno; poudarja, da zaradi različnih okoliščin v državah članicah ne morejo vse postopno odpraviti uvoza ruske energije na enak način, zato poziva k veliki solidarnosti med njimi, da bi uresničili pravičen in usklajen prehod, k čemur bi pripomogli tudi ustrezni podporni ukrepi Komisije;

46. ugotavlja, da je treba uvoz ruske energije kratkoročno nadomestiti z zanesljivimi viri zunaj EU, zato poziva Komisijo, naj predlaga ukrepe, s katerimi bi zagotovili, da ga bodo zaupanja vredni partnerji v zadostni meri nadomestili; poudarja pa, da ruske oskrbe z energijo ne bi smeli nadomestiti tako, da bi ustvarili nove odvisnosti pri oskrbi, zato bi bilo treba dolgoročno postopoma zmanjšati uvoz energije z učinkovitimi ukrepi v podporo razogljičenju, elektrifikaciji, energetski učinkovitosti ter varčevanjem v sektorjih, kjer je to mogoče in stroškovno učinkovito, pa tudi z razvojem domače proizvodnje energije v skladu z načrtom REPowerEU;

47. poudarja, da energetske odvisnosti od Rusije prav tako ne bi smele nadomestiti nove odvisnosti od posameznih dobaviteljev energetskih tehnologij, sestavnih delov ali kritičnih surovin;

Revizija okvira za zanesljivost oskrbe

48. pozdravlja prihodnjo revizijo strukture zanesljivosti oskrbe, vključno z uredbo o zanesljivosti oskrbe s plinom in uredbo o pripravljenosti na tveganja v zvezi z električno energijo, ter druge ustrezne zakonodaje; meni, da bi morala nova struktura za zanesljivost oskrbe EU odražati temeljne spremembe, kot so vse večje medsektorsko povezovanje energetskega sistema, novo geopolitično okolje, korenite spremembe pri dobavnih poteh, vpliv podnebnih sprememb

ter spremembe v zrelosti energetskih tehnologij, ki se odražajo v spremembi diskontirane lastne cene proizvodnje energije in priložnostih, ki jih to prinaša za energetski prehod;

49. poudarja, da ima energijska učinkovitost ključno vlogo pri povečanju zanesljivosti oskrbe z energijo, saj se z njo zmanjša splošno povpraševanje po energiji in odvisnost od uvoza energije ter poveča odpornost sistema; meni, da bi bilo treba novi okvir za zanesljivost oskrbe razširiti, tako da bi se v njem odražalo novo razumevanje zanesljivosti oskrbe z energijo, ki ne temelji le na virih energije, temveč tudi na načelu „energijska učinkovitost na prvem mestu“, varčevanju z energijo, stroškovni učinkovitosti in zmožnosti, da se z domačo proizvodnjo zagotovijo različne vrste energije; ugotavlja, da bi se morala Unija v bližnji prihodnosti osredotočiti na učinkovito in neomajno odpravo odvisnosti od uvoza ruske energije brez vrzeli, tudi z zagotavljanjem nadomestnih virov pri zanesljivih partnerjih in boljšo uporabo obstoječe infrastrukture, hkrati pa po možnosti še naprej razvijati domače alternative uvoženim energetskim proizvodom; kljub temu poudarja, da je treba nujno razviti strukturo zanesljive oskrbe, ki bo kos izzivom prihodnosti in s katero bomo sistematično zmanjševali odvisnost od zunanjih akterjev, zlasti s spodbujanjem energijske učinkovitosti in varčevanja z energijo, povečanjem krožnosti ter zagotavljanjem vzdržne rasti domače proizvodnje čiste energije in dobro zaščitene decentralizirane energetske infrastrukture;

50. poudarja, da se je treba v prvi vrsti osredotočiti na odpornost energetske infrastrukture, in sicer na podlagi izkušenj, pridobljenih pri ruski vojaški agresiji proti Ukrajini, ciljno usmerjenih napadih na njene energetske sisteme in koristih decentraliziranih energetskih sistemov; meni, da bi morala biti nova energetska sredstva že po zasnovi odporna, tudi proti morebitnim vojaškim grožnjam in ekstremnim vremenskim dogodkom;

51. poudarja, da je potrebno tesnejše sodelovanje med akterji na področju odpornosti energetske infrastrukture proti podnebnim vplivom in grožnjam, ki jih povzroča človek; vztraja, da je za zaščito te infrastrukture potrebna večja vključenost vlad, tudi prek javno-zasebnih partnerstev; v zvezi s tem pozdravlja priporočilo iz poročila Niinistö glede sodelovanja z zasebnim sektorjem, da bi institucionalizirali prizadevanja za zmanjševanje tveganj, medsektorske stresne teste in proaktivne varnostne ukrepe; poziva Komisijo, naj zagotovi, da se bo to sodelovanje odražalo v načrtih, ki zajemajo obvladovanje incidentov in obnovo, ter da bo potekalo redno; ugotavlja, da strategija Unije za pripravljenost vključuje ukrepe za krepitev javno-zasebnih partnerstev, in poziva Komisijo, naj pri pregledu strukture zanesljivosti oskrbe še naprej razvija posebne ukrepe za energetski sektor;

52. ugotavlja, da je treba pri strukturi zanesljivosti oskrbe upoštevati

vključevanje obnovljivih in nizkoogljičnih plinov, kot sta biometan in vodik; opozarja, da je v strategiji za vodik že priznano, da bi lahko proizvodnja obnovljivega in nizkoogljičnega vodika pripomogla k zagotavljanju prožnosti in shranjevanja v integriranem energetskem sistemu z visokim deležem obnovljivih virov energije; poziva Komisijo, naj v prihodnjem akcijskem načrtu za električno energijo, ki naj bo usklajen s povezovanjem energetskega sektorja, potrdi, da se vodik in električna energija dopolnjujeta, ter določi jasne pogoje za povečanje uporabe vodika, da bi prispevali k energetskemu prehodu, zlasti v sektorjih, v katerih je težko zmanjšati emisije;

53. poudarja, da je treba tveganja v zvezi s cenovno dostopnostjo vključiti v nacionalne ocene tveganja; poziva k preglednosti pri izvajanju nacionalnih ukrepov za pripravljenost na tveganja, da se poveča zaupanje med državami članicami; ugotavlja, da bi večja skladnost pri zaščitenih kategorijah odjemalcev (dosledno opredeljene kategorije in razvrstitev prednostnega odklopa za uporabnike omrežja) prinesla koristi, saj bi omogočila pripravo usklajenih načrtov za zmanjšanje obremenitve odjemalcev, vključno z načrti za podporo ranljivim gospodinjstvom, ki lahko med energetsko krizo zapadejo v energijsko revščino ali pa jim ta grozi;

54. poudarja, da je potrebna enotna, odporna in strateško usklajena energetska politika; poudarja tudi, da se energetski trg EU vse bolj povezuje, zato so države članice skupno odgovorne za energetsko varnost, kar terja solidarnost in usklajenost, da bi preprečili enostranske ukrepe, ki bi lahko ogrozili varnost celotne EU; opozarja, da bi lahko enostranska odločitev enega samega akterja, da sklene škodljiv energetski sporazum z državo, ki ni članica EU, vso EU izpostavila tveganju, da bo znova prišlo do energetskih kriz, nestanovitnosti cen in geopolitičnega pritiska;

55. ugotavlja, da je potrebno tesnejše usklajevanje med državami članicami glede razgradnje starajočih se proizvodnih obratov s čezmejnim učinkom ter umika iz sistema proizvodnih zmogljivosti, da bi dokončali gradnjo alternativnih obratov in da bi ti začeli delovati, saj to vpliva na razpoložljivost in cenovno dostopnost energije v sosednjih državah;

56. poudarja, da bi morale podatkovne tehnologije pozitivno vplivati na upravljanje energetske varnosti; priznava pomen celovitih informacij in podatkov o energiji za prepoznavanje nastajajočih groženj za energetsko varnost in odzivanje nanje ter za načrtovanje infrastrukture ter poziva k boljšemu usklajevanju pri zbiranju takšnih informacij in podatkov;

57. poziva Komisijo, naj v predlog o zanesljivosti oskrbe vključi tehnične določbe za standardizacijo in interoperabilnost ključnih komponent energetskega sistema EU, zlasti električnih transformatorjev, da bi zagotovili, da nezadostna standardizacija ne bo ovirala evropske

solidarnosti;

58. pozdravlja, da je Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO-E) ustanovila novo projektno skupino za varnost kritične infrastrukture, da bi analizirala varnost kritične infrastrukture in predlagala priporočila na to temo; poudarja, kako pomembno je vključiti spoznanja, pridobljena iz izkušenj Ukrajine, vključno z dragocenim strokovnim znanjem namenske enote v okviru ukrajinskega operaterja prenosnega sistema, ki je zadolžena za prepoznavanje in zmanjševanje groženj za kritično infrastrukturo; poziva Komisijo, naj tesno sodeluje z mrežo ENTSO-E, da bi do leta 2026 zagotovila celovito sistemsko oceno groženj za elektroenergetsko omrežje EU;

°

° °

59. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.